

**РОБОЧА ПРОГРАМА З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ЗБОРУ КІЛЬКІСНОЇ СОЦІОЛОГІЧНОЇ
ІНФОРМАЦІЇ**

Затверджено на засіданні кафедри соціології та філософії

завідувач кафедри

Л.В. Афанасьєва

протокол № 2 від 02.09.2024 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Методологія та методи збору кількісної соціологічної інформації <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Рік викладання	2024-2025
Семестр	4, 5
Викладач(-і)	Афанасьєва Людмила Василівна, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціології та філософії
Профайл викладача	https://fsusgum.mdpu.org.ua/?page_id=30281 https://scholar.google.com.ua/citations?user=6nQVO6YAAAAJ&hl=ua https://orcid.org/0000-0002-9386-6529 Facebook: https://www.facebook.com/lyudmilasocio/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+38 050 1988 760 lyudmila.csr@gmail.com Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, Whats App
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73

АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Методологія й методи збору кількісної соціологічної інформації соціологічних досліджень» передбачає отримання студентами знань, навичок та компетенцій, необхідних для розуміння методологічних особливостей та пізнавальних обмежень соціальних досліджень, для планування соціологічних досліджень різного типу, організації власної роботи (або роботи дослідницького колективу) на кожному етапі дослідження, підготовки звітних документів або публікацій/презентацій за результатами соціологічного дослідження. Він охоплює широкий спектр підходів до збору кількісної соціологічної інформації, що дозволяє вивчати суспільні явища науковими методами. Протягом курсу студенти отримають знання про ключові методологічні концепції, такі як наукова гіпотеза, вибірка, типи досліджень, техніки збору даних (опитування, інтерв'ю, тестування, експерименти), а також основи аналізу отриманих результатів. Особлива увага приділяється проблемам валідності, надійності та етичних аспектів соціологічних досліджень.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета викладання освітнього компонента «Методологія й методи збору кількісної соціологічної інформації соціологічних досліджень» є оволодіння студентами теоретичними засадами та практичними навичками проведення кількісних соціологічних досліджень, формування у них методологічного мислення, необхідного для розробки програми, дослідницького інструментарію, збору кількісних даних, необхідних для проведення самостійних досліджень та аналізу соціальних явищ.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Методологія й методи збору кількісної соціологічної інформації соціологічних досліджень» є:

- ознайомити студентів з основними концепціями та поняттями методології соціологічних досліджень;
- навчання розробці програми кількісного соціологічного дослідження, включаючи формулювання проблеми, визначення мети та завдань, висування гіпотез;
- опанування методиками створення інструментарію для збору кількісних даних.
- набуття навичок вибору оптимальних методів збору кількісної інформації відповідно до дослідницької задачі.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні:

знати:

- основні парадигми соціологічного знання;
- дослідницькі стратегії соціологічного дослідження;
- види соціологічних досліджень;
- структуру програми соціологічного дослідження;
- етичні засади роботи соціолога;
- організаційні основи роботи соціолога;
- кількісні методи збору соціологічної інформації;
- особливості проведення соціологічних досліджень в різних сферах суспільного життя

вміти:

- визначати ключові етапи соціологічного дослідження (формулювання проблеми, розробка гіпотез, вибір методів збору даних, аналіз результатів);
- визначати тип дослідження (описове, аналітичне, експериментальне) та обирати відповідні методи збору даних;
- підбирати репрезентативну вибірку для дослідження;
- вміти працювати з програмами для обробки даних (SPSS, Excel та інші);
- аналізувати кількісні та якісні дані, робити узагальнення та висновки на основі

- отриманої інформації;
- інтерпретувати результати досліджень та їх вплив на вивчення соціальних проблем;
- дотримуватися етичних норм проведення соціологічних досліджень, зокрема щодо конфіденційності, інформованої згоди та поваги до респондентів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМИ

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
 ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
 СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.
 СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.
 СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження
 СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та доброчесності.
 СК10. Здатність вільно орієнтуватися у базових та альтернативних типах вибіркового соціологічних досліджень.
 СК11. Здатність використання базових комп'ютерних програм обробки емпіричних даних, отриманих в ході проведення соціологічного дослідження.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.
 РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.
 РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.
 РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.
 РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів й базових комп'ютерних програм обробки емпіричних даних.
 РН11. Використовувати базові та альтернативні типи вибіркового соціологічних досліджень.
 РН13. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Комунікація
 Узгоджена робота
 Вирішення проблем
 Тайм-менеджмент
 Ухвалення рішень
 Критичне мислення

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Якісна освіта
 Навчання впродовж усього життя для всіх
 Гендерної рівності
 Скорочення нерівності

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекції я	Семінарське заняття	Самостій на робота	Всього (годин,
-------------	-------------	------------------------	-----------------------	-------------------

				кредитів)
Кількість годин денна форма	26	54	130	210/7 кр.

Підсумкова (семестрова) форма контролю – залік/екзамен

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи в різних галузях психологічної практики, дотримується студентоцентрований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Тема 1. Наукове пізнання: сутність, структура, форми, методи.	2	2	6	10	1, 2, 4, 5, 6, 8, 17
Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень: сутність, структура, форми.	-	4	8	12	3, 7, 22, 23
Тема 3. Структура та рівні соціологічного знання	-	2	8	10	2, 4, 5, 6, 8
Тема 4. Методологічна і методична цілісність соціологічного дослідження.	2	4	8	14	1, 4, 7, 16, 22

Тема 5. Програмування соціологічного дослідження як процес формування теоретико-методологічних та методичних основ дослідження: визначення, структура та функції програми.	2	4	8	14	1, 2, 5, 7, 16
Тема 6. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби).	2	4	8	14	1, 2, 4, 5, 8, 16
Тема 7. Процедурний розділ програми соціологічного дослідження.	2	4	8	14	1, 2, 4, 5, 8, 9, 16
Тема 8. Обґрунтування методів збору соціологічної інформації та типів вибіркової сукупності одиниць спостереження.	2	4	8	14	1, 2, 4, 5, 8, 9, 16, 17
Тема 9. Інструментарій соціологічного дослідження.	2	4	7	13	1, 2, 4, 5, 8, 9, 16
Тема 10. Загальні вимоги та типові помилки при складанні програми й інструментарію соціологічного дослідження.	2	2	8	12	1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 16
Тема 11. Контент-аналіз як кількісний метод дослідження документів.	2	2	8	12	1, 2, 4, 5, 8, 13, 16
Тема 12. Опитування та його види. Анкетне опитування: мистецтво ставити запитання	2	4	8	14	1, 2, 4, 5, 8, 10, 11
Тема 13. Структурний аналіз малих груп. Соціометрія.	2	2	7	11	1, 2, 4, 5, 6, 8, 22, 23
Тема 14. Соціальний експеримент.	2	2	7	11	1, 2, 4, 5, 6, 8, 22, 23
Тема 15. Тести та їх типи. Вимоги до змісту і форми текстових висловлювань та організації тестування.	-	2	8	10	1, 2, 4, 5, 6, 8, 22,
Тема 16. Експертні оцінювання.	2	4	7	13	1, 2, 4, 5, 6, 8, 22, 23
Тема 17. Організаційні та етичні питання соціологічного дослідження.	-	4	8	12	1, 2, 4, 5, 6, 8, 18
Усього	26	54	130	210	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЧАСТИНА 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Наукове пізнання: сутність, структура, форми, методи.

Сутність і структурні компоненти наукового пізнання; теоретичний та емпіричний рівні наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Методологія як загальна теорія методу. Багаторівнева концепція методологічного знання. Класифікація і характеристики методів

наукового пізнання. Специфіка і ознаки наукового дослідження.

Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень: сутність, структура, форми. Поняття методології і методу. Наукова проблема, об'єкт і предмет дослідження, теорія, емпірія, методи. Наукові факти і наукове знання. Методологія науки. Методи наукового пізнання та специфіка їх використання. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень. Методи теоретичних досліджень.

Тема 3. Структура та рівні соціологічного знання. Емпіричне та теоретичне в соціологічному пізнанні. Особливості соціального наукового пізнання. Об'єкт, предмет і науковий статус соціології. Основні підходи до трактування структури соціологічного знання. Структура сучасної соціології. Макро- та мікросоціологія. Методологічна диференціація: Теоретична і емпірична соціологія. Рівні теоретичного знання. Логічна структура дослідницької роботи.

Тема 4. Методологічна і методична цілісність соціологічного дослідження. Поняття методології та методики соціологічного дослідження. Принципи забезпечення методологічної і методичної цілісності. Типові помилки та проблеми, що порушують цілісність дослідження. Забезпечення цілісності дослідження в різних типах досліджень.

ЧАСТИНА 2 ПРОГРАМА ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

Тема 5. Програмування соціологічного дослідження як процес формування теоретико-методологічних та методичних основ дослідження: визначення, структура та функції програми. Соціологічне дослідження як вид соціально-наукового пізнання. Типи та форми соціологічного дослідження; теоретичні, емпіричні, фундаментальні та прикладні соціологічні дослідження; розвідувальні, описові та аналітико-експериментальні дослідження; методологічне забезпечення соціологічного дослідження. Етапи та процедури дослідження. Програма як головний документ, що включає методологічні засади та методико-інструментальну специфіку наукового пошуку. Загальні методичні вимоги до програми соціологічного дослідження; структура програми дослідження. (Методологічний (теоретичний) розділ програми: основні елементи. Методико-інструментальний (процедурний) розділ програми.); схема розробки програми дослідження, основні етапи. Специфіка

побудови програми соціологічного дослідження в залежності від його типу.

Тема 6. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби). Вивчення теоретичного і практичного стану проблеми. Проблемна ситуація як вихідний пункт

наукового дослідження; гносеологічна та предметна сторони проблеми дослідження. Соціальна проблема та проблема соціологічного дослідження: спільне та відмінне. Визначення та особливості формулювання проблеми соціологічного дослідження. Специфіка формулювання проблеми в прикладному та теоретико-прикладному дослідженні; чинники, що обумовлюють ступінь складності проблеми дослідження. Обґрунтування вибору об'єкта соціологічного дослідження. Визначення предмету дослідження. Ставити мету та завдання в соціологічному дослідженні. Порядок постановки завдань у теоретико-прикладному та практико-прикладному дослідженнях; послідовність дій при формулюванні мети та висуненні завдань соціологічного дослідження. Визначення ходу та передбачуваних результатів дослідження. Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження.

Тема 7. Процедурний розділ програми соціологічного дослідження. Робочий план дослідження. Призначення та структурні елементи процедурного розділу програми соціологічного дослідження. Загальна характеристика процедури вимірювання. Необхідність визначення в дослідженні системи одиниць спостереження. Знати основні процедури збору та аналізу вихідних даних. Робочий план як документ, що впорядковує етапи робіт, строки проведення дослідження, оцінюються необхідні матеріальні, людські та часові ресурси. Поняття сітьового графіку робіт. Послідовність дій при підготовці робочого плану

досліджень та інформація, що необхідна досліднику при складанні робочого плану дослідження. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень,

що покладені в основу дослідження

Тема 8. Обґрунтування методів збору соціологічної інформації та типів вибіркової сукупності одиниць спостереження. Основні методи збору соціологічної інформації; обумовленість вибору методу збору інформації метою соціологічного дослідження та особливостями визначення його об'єкту та предмету; загальну характеристику основних методів збору соціологічної інформації; поняття генеральної та вибіркової сукупності. Одиниці відбору та одиниці спостереження. Проблема репрезентативності та принципи побудови вибіркової сукупності. Методи оцінки репрезентативності; систематичні та випадкові помилки.; типи вибірки.

Тема 9. Інструментарій соціологічного дослідження. Вимоги до соціологічного інструментарію. Етапи підготовки інструментарію. Анкета як різновид інструментарію соціологічного дослідження: її функції, компоненти та композиція. Правила проектування анкет. Вимоги до визначення послідовності питань анкети. Необхідні дії при конструюванні інструментарію. Типові помилки проектування інструментарію. Рекомендації до розробки, дизайну і оформлення. Методичні поради до проведення пілотажу. Загальні цілі "пілотажу" питань. Зовнішні ознаки помилок, допущених при конструюванні питань опитувальника.

Тема 10. Загальні вимоги та типові помилки при складанні програми й інструментарію соціологічного дослідження. Етапи та процедури складання програми соціологічного дослідження, методологічні, методичні та організаційно-процедурні проблеми, які вирішує дослідник при підготовці

програми дослідження. Вимоги до підготовки програми дослідження. Типові помилки при підготовці програми соціологічного дослідження. Основні правила конструювання соціологічного інструментарію та основні вимоги та помилки формулювань в анкеті.

ЧАСТИНА 3. КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Тема 11. Контент-аналіз як кількісний метод дослідження документів.

Характеристика документальної інформації у соціологічній інформації. Історія виникнення методу. Проектування класифікатора контент-аналізу. Формулювання завдань до проектування класифікатора. Побудова категорій аналізу. Термінологічне уточнення ознак. Випадки нетермінологічної фіксації. Сутність формалізованого аналізу документів (контент-аналіз). Розробка дослідницьких інструментів контент-аналізу. Визначення одиниць обліку, конструювання інструменту для вимірювання та реєстрації одиниць аналізу. Побудова загальної схеми класифікатора. Проектування бланків аналізу інформації. Програма обробки бланків аналізу. Складання завдань та інструкцій реєстраторам та кодувальникам.

Тема 12. Опитування та його види. Анкетне опитування: мистецтво ставити запитання

Роль опитування у зборі первинної соціальної інформації. Характеристики респондентів. Відбір інтерв'юерів для роботи з респондентами. Історія розвитку методу опитування. Види опитування. Переваги та недоліки опитування. Процедура здійснення опитування. Висунення гіпотез та завдань опитування. Інструментарій методу. Використання аудіовізуальних технічних засобів фіксації.

Анкетування як різновид опитування. Розвиток анкетування як методу збору соціологічної інформації. Види анкет. Різновиди запитань в анкеті. Закриті та відкриті запитання. Перевірочні запитання. Формулювання питань. Дихотомічні варіанти відповідей. Номінальна шкала. Порядкова шкала. Рангова шкала. Соціально-демографічний блок анкети. Розділи анкет. Вплив анкетера та сторонніх осіб на заповнення анкет. Соціально-психологічні умови заповнення анкет. Обробка анкет. Використання технологічних засобів. Переваги та недоліки анкетування.

Тема 13. Структурний аналіз малих груп. Соціометрія.

Соціометрія як метод вивчення взаємовідносин в колективі. Соціометрична процедура.

Підготовка дослідника до участі в соціометрії. Підходи до проведення соціометрії: параметричний та непараметричний. Соціограма. Соціоматриця. Способи аналізу результатів соціометрії. Використання технічних засобів при аналізі соціометрії. Переваги та недоліки соціометричної процедури.

Тема 14. Соціальний експеримент.

Поняття експерименту в соціології, його основне призначення та область застосування. Програма експерименту. Предмет та об'єкт. Типологія соціального експерименту. Поняття експериментальної та контрольної групи. Експериментальна ситуація. Різновиди експериментів за способом введення незалежної змінної: штучний, природний та экс-пост-факто. Паралельний та послідовний експерименти. Методи відбирання контрольної групи (попарне відбирання, частотний розподіл, рандомізація, комбінований). Лабораторний, польовий та чистий експерименти. Види змінних у соціальному експерименті. Труднощі та типові помилки застосування експерименту в соціологічному дослідженні.

Тема 15. Тести та їх типи.. Вимоги до змісту і форми текстових висловлювань та організації тестування.

Визначення тесту. Тест як метод вивчення та вимірювання властивостей особистості, що не піддаються безпосередньому спостереженню. Теорія тестування. Основні функції тестів. Застосування тестів в соціології. Вимоги щодо формулювання питань та вироблені методики постановки питань. Процедура організації тестування. Конструювання тестів та процедура вимірювання. Переваги та недоліки тестування. Використання комп'ютерів при тестовому опитуванні. .

Тема 16. Експертні оцінювання.

Специфіка експертного опитування. Поняття експерта. Види опитування: масове (респондентів), експертне та псевдо-експертне (представників). Класифікація форм експертного опитування. Особливості експертного опитування (за метою, вибіркою, процедурою та методом аналізу). Методи відбору експертів у соціологічному опитуванні: документальний, експериментальний, атестація та самооцінка. Процедура роботи (мозкова атака, метод комісії, зіставлена оцінка, стимульоване спостереження, метод Дельфи). Спеціальні методики роботи експертів (бальні оцінки, впорядкування рангів, парне порівняння, послідовне порівняння). Види прогнозів.

Тема 17. Організаційні та етичні питання соціологічного дослідження.

Організаційні проблеми соціологічних досліджень. Поняття нормативності в організації соціологічних досліджень. Два класи нормативів: нормативи, які регламентують стратегію планування і здійснення дослідницької діяльності та нормативи, які регламентують тактику чи конкретні операції соціологів по збору даних. Функцій та роль учасників соціологічного дослідження, етичні норми їх взаємовідносин. Психологія взаємодії соціолога та респондента. Сприйняття дослідження та мотивація участі респондента у дослідженні. Поняття постійної мережі інтерв'юерів, організація цієї мережі. Набір інтерв'юерів. Вимоги до знань та вмінь інтерв'юерів. Етика інтерв'юера. Поняття польової соціологічної лабораторії і проблеми організації її роботи. Етапи діяльності лабораторії. Діяльність бригадира, його задачі. Підготовка інструкцій до польових документів. Мобілізація виконавців та контроль за діяльністю. Етичний кодекс соціолога.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

4 семестр (завдання 1.1., 1.2, 1.3) 5 семестр (завдання 2.1., 2.2, 2.3)

1.1	Виконання творче завдання до Частини 1. Теоретико-методологічні основи соціологічного дослідження. Теми 1-4. (завдання на вибір студента) (10б). Завдання 1. Виберіть кілька відомих соціологічних теорій (наприклад, функціоналізм, конфліктна теорія, символічний інтеракціонізм) і спробуйте класифікувати їх за рівнями
-----	--

	абстракції (загальносоціологічні, спеціальні). <u>Завдання 2.</u> Виберіть наукову статтю з соціології і проаналізуйте, на якому рівні соціологічного знання вона представлена. Визначте, які теоретичні концепції використовуються автором, і як вони пов'язані з емпіричними даними. <u>Завдання 3.</u> Виберіть актуальну соціальну проблему (наприклад, кібербулінг, соціальна ізоляція молоді) і спробуйте розробити власну теоретичну модель для її пояснення. Використайте знання про різні рівні соціологічного знання. <u>Завдання 4.</u> Виберіть будь-яке соціальне явище (наприклад, соціальна мобільність) і проаналізуйте, як різні соціологічні теорії пояснюють це явище. Порівняйте сильні і слабкі сторони цих підходів. <u>Завдання 5.</u> Виберіть будь-яке суспільне явище (наприклад, соціальні мережі та їхній вплив на молодь) і проаналізуйте, які методи наукового пізнання можна застосувати для його дослідження на емпіричному та теоретичному рівнях. <u>Завдання 6.</u> Виберіть наукову статтю з соціології, в якій використовується комплекс методів дослідження. Проаналізуйте, як автор обґрунтовує вибір кожного методу, і які результати він отримав за допомогою цих методів. <u>Завдання 7.</u> Виберіть наукову статтю з соціології та проаналізуйте, які методи наукового пізнання використовував автор. Оцініть, наскільки адекватно обрані методи відповідають поставленим завданням дослідження. Визначте сильні і слабкі сторони методології дослідження.
1.2	Виконання практико-орієнтованого завдання до Частини 2. Програма та інструментарій соціологічного дослідження. Теми 5-10 (завдання на вибір студента) (10 б).. Виберіть актуальну соціальну проблему (наприклад, кібербулінг серед підлітків, вплив соціальних мереж на політичні погляди, на власний вибір згідно науковим інтересам) та розробіть методологічний розділ програми соціологічного дослідження
1.3	Виконання практико-орієнтованого завдання до Частини 2. Програма та інструментарій соціологічного дослідження. Теми 5-10 (завдання на вибір студента) (10 б). Виберіть актуальну соціальну проблему (наприклад, кібербулінг серед підлітків, вплив соціальних мереж на політичні погляди, на власний вибір згідно науковим інтересам) та розробіть методичний розділ програми соціологічного дослідження
2.1.	Виконання творчого завдання до Частини 3. Кількісні методи соціологічних досліджень. Теми 11-16 (завдання на вибір студента) (10 б). Завдання 1. Виберіть актуальну соціальну проблему та розробіть детальну анкету для дослідження. Зверніть увагу на тип питань (закриті, відкриті, шкали), формулювання питань, послідовність блоків питань. Завдання 2. Проаналізуйте існуючу анкету з будь-якого соціологічного дослідження. Визначте її сильні та слабкі сторони, запропонуйте вдосконалення.
2.2.	Виконання практико-орієнтованого завдання до Частини 3. Кількісні методи соціологічних досліджень. Теми 11-16 (10 б). Завдання. Міждисциплінарне кількісне дослідження: вибір теми та комбінація методів Ви – дослідник, який прагне вивчити соціальне явище, що цікавить вас. Вам необхідно самостійно обрати тему дослідження та розробити концепцію, в якій ви поєднаєте два або більше кількісних методів збору даних (Вибір теми дослідження. Обґрунтування вибору методів. Опис поєднання методів. Візуалізація: створіть схему, яка відображає концепцію вашого дослідження та поєднання методів.
2.3.	Виконання творчого завдання до Частини 3. Кількісні методи соціологічних досліджень. Тема 17 (завдання на вибір студента) (10 б).

	<u>Завдання 1.</u> Виберіть будь-яке відоме соціологічне дослідження, яке викликало суспільний резонанс через порушення етичних норм. Проаналізуйте, які саме етичні принципи були порушені в цьому дослідженні. Запропонуйте альтернативні шляхи проведення цього дослідження з дотриманням етичних норм. <u>Завдання 2.</u> Уявіть, що ви працюєте соціологом в певній організації (наприклад, університет, компанія, громадська організація). Розробіть кодекс етики для соціологічних досліджень, які проводяться в цій організації. Включіть до кодексу основні принципи етичного проведення досліджень, процедури захисту конфіденційності даних, правила взаємодії з респондентами тощо. <u>Завдання 3.</u> Розробіть стратегію поширення результатів соціологічного дослідження, проведеного методом опитування. Визначте цільову аудиторію, канали комунікації, формати презентації результатів.
--	--

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК, 4 семестр)

1. Опишіть сутність та структурні компоненти наукового пізнання.
2. Охарактеризуйте теоретичний та емпіричний рівні наукового пізнання.
3. Які форми наукового пізнання існують?
4. Опишіть багаторівневу концепцію методологічного знання.
5. Які класифікації та характеристики методів наукового пізнання існують?
6. Охарактеризуйте специфіку та ознаки наукового дослідження.
7. Опишіть поняття методології та методу наукових досліджень.
8. Які методи застосовуються на емпіричному рівні досліджень?
9. Які методи застосовуються на теоретичному рівні досліджень?
10. Охарактеризуйте особливості соціального наукового пізнання.
11. Які основні підходи до трактування структури соціологічного знання існують?
12. Опишіть структуру сучасної соціології.
13. Охарактеризуйте макро- та мікросоціологію.
14. Опишіть методологічну диференціацію: теоретична та емпірична соціологія.
15. Які рівні теоретичного знання виділяють?
16. Опишіть логічну структуру дослідницької роботи.
17. Які типи та форми соціологічного дослідження існують?
18. Охарактеризуйте призначення та структурні елементи процедурного розділу програми соціологічного дослідження.
19. Які основні методи збору соціологічної інформації існують?
20. Опишіть етапи підготовки інструментарію соціологічного дослідження.
21. Проаналізуйте взаємозв'язок між теоретичним та емпіричним рівнями наукового пізнання.
22. Обґрунтуйте необхідність використання різних методів наукового пізнання в соціологічному дослідженні.
23. Проаналізуйте вплив методології на формування структури соціологічного знання.
24. Обґрунтуйте вибір методів дослідження на емпіричному та теоретичному рівнях.
25. Проаналізуйте особливості соціального наукового пізнання порівняно з природничим.
26. Обґрунтуйте науковий статус соціології.
27. Проаналізуйте роль методологічної та методичної цілісності в соціологічному дослідженні.
28. Обґрунтуйте вибір типу соціологічного дослідження залежно від поставлених завдань.

29. Проаналізуйте етапи та процедури програмування соціологічного дослідження.
30. Обґрунтуйте необхідність розробки концептуальних положень і апарату дослідження.
31. Проаналізуйте вплив проблемної ситуації на вибір теми та мети соціологічного дослідження.
32. Обґрунтуйте вибір методів збору соціологічної інформації залежно від типу дослідження.
33. Проаналізуйте проблему репрезентативності та принципи побудови вибіркової сукупності.
34. Обґрунтуйте вимоги до соціологічного інструментарію.
35. Проаналізуйте типові помилки при складанні програми та інструментарію соціологічного дослідження.
36. Обґрунтуйте необхідність експериментальної перевірки моделі в соціологічному дослідженні.
37. Проаналізуйте вплив етичних чинників на процес проведення соціологічного дослідження.
38. Обґрунтуйте необхідність використання різних типів вибірки в соціологічному дослідженні.
39. Проаналізуйте роль гіпотези в соціологічному дослідженні.
40. Обґрунтуйте важливість операціоналізації понять у соціологічному дослідженні.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕН, 5 семестр)

Теоретичні питання, що вимагають описової відповіді (10 балів):

1. Охарактеризуйте документальну інформацію в соціологічній інформації.
2. Опишіть процес проектування класифікатора контент-аналізу.
3. Які етапи включає розробка дослідницьких інструментів контент-аналізу?
4. Опишіть процедуру складання завдань та інструкцій реєстраторам та кодувальникам.
5. Які види опитування існують в соціології?
6. Охарактеризуйте анкетування як різновид опитування.
7. Які різновиди питань використовуються в анкеті?
8. Опишіть процедуру обробки анкет.
9. Охарактеризуйте соціометрію як метод вивчення взаємовідносин в колективі.
10. Опишіть соціометричну процедуру та способи аналізу її результатів.
11. Охарактеризуйте соціальний експеримент як метод соціологічного дослідження.
12. Опишіть типологію соціального експерименту.
13. Які види змінних використовуються в соціальному експерименті?
14. Охарактеризуйте тести як метод вивчення та вимірювання властивостей особистості.
15. Опишіть процедуру організації тестування.
16. Охарактеризуйте специфіку експертного опитування.
17. Які методи відбору експертів використовуються в соціологічному опитуванні?
18. Опишіть процедуру роботи експертів (мозкова атака, метод Дельфи тощо).
19. Які організаційні проблеми виникають у соціологічних дослідженнях?
20. Охарактеризуйте етичні норми взаємовідносин соціолога та респондента.
21. Опишіть процес розробки гайда для проведення фокус-групи.
22. Які існують вимоги до учасників фокус-групи?
23. Які існують вимоги до інтерв'юера в глибинному інтерв'ю?
24. Охарактеризуйте переваги та недоліки глибинного інтерв'ю як методу соціологічного дослідження.

Теоретичні питання, що передбачають аналіз та обґрунтування (20 балів):

1. Проаналізуйте переваги та недоліки використання контент-аналізу як кількісного методу дослідження документів.

2. Обґрунтуйте вибір одиниць обліку та категорій аналізу в контент-аналізі.
3. Проаналізуйте вплив формулювання питань на результати анкетного опитування.
4. Обґрунтуйте необхідність використання перевірочних питань в анкеті.
5. Проаналізуйте переваги та недоліки соціометричної процедури.
6. Обґрунтуйте вибір підходу до проведення соціометрії (параметричний чи непараметричний).
7. Проаналізуйте труднощі та типові помилки застосування експерименту в соціологічному дослідженні.
8. Обґрунтуйте вибір методів відбирання контрольної групи в соціальному експерименті.
9. Проаналізуйте вимоги до змісту та форми тестових висловлювань.
10. Обґрунтуйте доцільність використання комп'ютерів при тестовому опитуванні.
11. Проаналізуйте класифікацію форм експертного опитування.
12. Обґрунтуйте вибір спеціальних методик роботи експертів (бальні оцінки, парне порівняння тощо).
13. Проаналізуйте вплив сприйняття дослідження на мотивацію участі респондента.
14. Обґрунтуйте необхідність організації постійної мережі інтерв'юерів.
15. Проаналізуйте вимоги до знань та вмінь інтерв'юерів.
16. Обґрунтуйте необхідність етичного кодексу соціолога.
17. Проаналізуйте вплив особистості інтерв'юера на результати опитування.
18. Обґрунтуйте необхідність пілотажного дослідження перед основним опитуванням.
19. Проаналізуйте вплив соціально-психологічних умов на заповнення анкет.
20. Обґрунтуйте необхідність контролю за діяльністю інтерв'юерів у польовому дослідженні.
21. Проаналізуйте роль глибинного інтерв'ю у вивченні суб'єктивного досвіду респондентів.
22. Обґрунтуйте вибір типу біографічного методу залежно від мети та завдань дослідження.
23. Обґрунтуйте необхідність використання технічних засобів для фіксації результатів спостереження.
24. Проаналізуйте роль аналізу документів у вивченні соціальних проблем.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.	Лекції-дискусії, опрацювання наукових текстів/досліджень, створення ситуацій пізнавальної новизни, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих (проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми, презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен
РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.	Лекції-презентації, контент-аналіз, мозковий штурм, вправи, графічні роботи, аналіз баз даних, моделювання соціальних процесів, виконання індивідуальних навчальних	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих (проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми,

	завдань, самостійна робота студентів	презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен
РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	Лекції-дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, рольові ігри, розв'язання кейсів, моделювання соціальних процесів, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих (проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми, презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен
РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.	Лекції-презентації, контент-аналіз документів, метод занурення, створення ситуацій пізнавальної новизни, мозковий штурм розв'язання кейсів, моделювання соціальних процесів, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих(проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми, презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен
РН10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів й базових комп'ютерних програм обробки емпіричних даних.	пояснення, контент-аналіз, вправи, графічні роботи, аналіз баз даних, моделювання ситуації, використання інформаційних технологій, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих (проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми, презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен
РН11. Використовувати базові та альтернативні типи вибіркового соціологічного дослідження.	пояснення, частково-пошуковий метод, вправи, аналіз баз даних, моделювання ситуацій, розв'язання кейсів, використання інформаційних технологій, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих(проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми, презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен
РН13. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога	метод занурення, рольові ігри, експертні оцінки, обговорення етичних кейсів, моделювання соціальних процесів, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: оцінювання виконання індивідуальних практико-орієнтованих (проекти, ситуаційні завдання), творчих (реферат, есе, схеми, презентації) завдань Підсумковий контроль: екзамен

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, раліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

4 семестр

Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню	Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента	Частина 1 Теоретико-методологічні основи соціологічного дослідження	Частина 2 Програма та інструментарій соціологічного дослідження
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Частина 1. Теоретико-методологічні основи соціологічного дослідження. Теми 1-4. Практико-орієнтоване завдання: Оберіть дослідження, яке вас зацікавить (наприклад, статтю в науковому журналі), використовуючи соціологічні терміни та поняття проведіть його детальний аналіз. Оцініть, наскільки дослідження відповідає принципам методологічної і методичної цілісності.	10	
	Частина 2. Програма та інструментарій соціологічного дослідження. Теми 5-10. Практико-орієнтоване завдання: Оберіть актуальну тему, яка має практичну значущість, представте проєкт соціологічного дослідження, продемонструвавши знання структури програми дослідження, її розділів і змісту кожного з них.		10

Частини 2. Програма та інструментарій соціологічного дослідження. Теми 5-10. Ви – дослідник, який прагне глибоко вивчити соціальне явище, що викликає ваш науковий інтерес. Ваше завдання – самостійно обрати тему, провести інтерпретацію та операціоналізацію ключових понять, а також сформулювати чіткі дослідницькі питання, які будуть керувати вашим дослідженням. Створіть таблицю, в якій ви опишете ключові поняття, їх визначення, індикатори		10
Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
Виконання творчого завдання. Частини 1. Теоретико-методологічні основи соціологічного дослідження. Теми 1-4. (завдання на вибір студента) Завдання 1. Виберіть кілька відомих соціологічних теорій (наприклад, функціоналізм, конфліктна теорія, символічний інтеракціонізм) і спробуйте класифікувати їх за рівнями абстракції (загальносоціологічні, спеціальні). Завдання 2. Виберіть наукову статтю з соціології і проаналізуйте, на якому рівні соціологічного знання вона представлена. Визначте, які теоретичні концепції використовуються автором, і як вони пов'язані з емпіричними даними. Завдання 3. Виберіть актуальну соціальну проблему (наприклад, кібербулінг, соціальна ізоляція молоді) і спробуйте розробити власну теоретичну модель для її пояснення. Використайте знання про різні рівні соціологічного знання. Завдання 4. Виберіть будь-яке соціальне явище (наприклад, соціальна мобільність) і проаналізуйте, як різні соціологічні теорії пояснюють це явище. Порівняйте сильні і слабкі сторони різних підходів. Завдання 5. Виберіть будь-яке суспільне явище (наприклад, соціальні мережі та їхній вплив на молодь) і проаналізуйте, які методи наукового пізнання можна застосувати для його дослідження на емпіричному та теоретичному рівнях. Завдання 6. Виберіть наукову статтю з соціології, в якій використовується комплекс методів дослідження. Проаналізуйте, як автор обґрунтовує вибір кожного методу, і які результати він отримав за допомогою цих методів. Завдання 7. Виберіть наукову статтю з соціології та проаналізуйте, які методи наукового пізнання використовував автор. Оцініть, наскільки адекватно обрані методи відповідають поставленим завданням дослідження. Визначте сильні і слабкі сторони методології дослідження.	10	
Виконання практико-орієнтованого завдання до Частини 2. Програма та інструментарій соціологічного дослідження. Теми 5-10 (завдання на вибір студента) (10 б). Виберіть актуальну соціальну проблему (наприклад, кібербулінг серед підлітків, вплив соціальних мереж на політичні погляди, на власний вибір згідно науковим інтересам) та розробіть методологічний розділ програми соціологічного дослідження		10
Виконання практико-орієнтованого завдання до Частини 2. Програма та інструментарій соціологічного дослідження. Теми 5-10 (завдання на вибір студента) (10 б). Виберіть актуальну соціальну проблему (наприклад, кібербулінг серед підлітків, вплив соціальних мереж на політичні погляди, на власний вибір згідно науковим інтересам) та розробіть методичний розділ програми соціологічного дослідження		10
Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)		
Загальний бал (максимальний бал – 100)		

Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню	Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента	Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень.
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):	
	Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень Теми 11-17. Творче завдання (тема на вибір студента). Ви – соціолог-дослідник, який прагне вивчити соціальні настрої у вашому місті щодо актуальної проблеми (наприклад, ставлення до екологічних ініціатив, оцінка якості медичних послуг, рівень довіри до місцевої влади). Ваше завдання – розробити анкету, яка дозволить вам зібрати необхідну інформацію, обґрунтувати її структуру та зміст, а також сформулювати вибірку для проведення дослідження.	10
	Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень Теми 11-17. Практико-орієнтоване завдання Ви – соціолог-дослідник, який прагне вивчити динаміку соціальних зв'язків у студентській групі протягом навчального року. Ви вирішили поєднати методи аналізу документів (офіційні списки групи, записи про відвідування, протоколи зборів тощо) та структурного аналізу малих груп (соціометрія). Ваше завдання – розробити план дослідження, провести аналіз документів та соціометричне дослідження, а також інтерпретувати отримані результати.	10
	Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень Теми 11-17. Творче завдання Оберіть актуальну соціальну тему для дослідження, згідно вашим науковим інтересам. Поставте конкретну гіпотезу, яку можна перевірити за допомогою декількох кількісних методів. Запропонуйте, як кожен із методів буде використовуватись для досягнення мети дослідження. Обґрунтуйте вибір кількох методів і поясніть, як вони доповнюють один одного.	10
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):	
	Виконання творчого завдання до Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень. Теми 11-16 (завдання на вибір студента) Завдання 1. Виберіть актуальну соціальну проблему та розробіть детальну анкету для дослідження. Зверніть увагу на тип питань (закриті, відкриті, шкали), формулювання питань, послідовність блоків питань. Завдання 2. Проаналізуйте існуючу анкету з будь-якого соціологічного дослідження. Визначте її сильні та слабкі сторони, запропонуйте вдосконалення.	10
	Виконання практико-орієнтованого завдання до Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень. Теми 11-16 (10 б). Завдання. Міждисциплінарне кількісне дослідження: вибір теми та комбінація методів Ви – дослідник, який прагне вивчити соціальне явище, що цікавить вас. Вам необхідно самостійно обрати тему дослідження та розробити концепцію, в якій ви поєднаєте два або більше кількісних методів збору даних (Вибір теми дослідження. Обґрунтування вибору методів. Опис поєднання методів. Візуалізація: створіть схему, яка відображає концепцію вашого дослідження та поєднання методів.	10
	Виконання творчого завдання до Частина 3. Кількісні методи соціологічних досліджень. Тема 17 (завдання на вибір студента) Завдання 1. Виберіть будь-яке відоме соціологічне дослідження, яке викликало суспільний резонанс через порушення етичних норм. Проаналізуйте, які саме етичні принципи були порушені в цьому дослідженні. Запропонуйте альтернативні шляхи проведення цього дослідження з дотриманням етичних норм. Завдання 2. Уявіть, що ви працюєте соціологом в певній організації (наприклад, університет, компанія, громадська організація). Розробіть кодекс етики для соціологічних досліджень, які проводяться в цій організації. Включіть до кодексу основні принципи етичного проведення досліджень, процедури захисту конфіденційності даних, правила взаємодії з респондентами тощо. організації.	10

	Завдання 3. Розробіть стратегію поширення результатів соціологічного дослідження, проведеного методом опитування. Визначте цільову аудиторію, канали комунікації, формати презентації результатів.	
	Підсумковий контроль: екзамен (максимальний бал – 40)	40
	Загальний бал (максимальний бал – 100)	100

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Підготовка і захист завдання	Максимально 5 балів: –5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, –4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, –3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, –1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Творчі завдання/Практико-орієнтовані завдання	Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається 5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї

	діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано 0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
--	---

Підсумковим контролем з освітнього компоненту в 4 семестрі залік, який складається з двох теоретичних питань (для отримання максимальної оцінки (20 балів) за кожне питання необхідно: чітко сформулювати відповідь; продемонструвати знання основних теоретичних положень; навести приклади. правильно використовувати термінологію), а в 5 семестрі екзамен, що оцінюється в 40 балів (Екзамен складається з трьох завдань. Перше завдання: теоретичне питання, що вимагає описової відповіді (10 балів). Друге завдання: теоретичне питання, яке передбачає аналіз та обґрунтування (20 балів). Третє завдання: тестові завдання з 10 питаннями, за кожне з яких можна отримати 1 бал). Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати	відмінно	9-10	36-40

знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Добре	8	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	Добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	о задовільн	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	о задовільн	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Добре	

64-73	D	Задовільно	
60-63	E	Задовільно	
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література

1. Афанасьєва Л. В., Букрєєва І. В., Глебова Н. І., Глинська Л. Ф., Семікін М. О., Склярів Р. В., Цюрупа М. В., Чичановський І. О. Методологія та методи збору, аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ФОП Однорог Т. В., 2024. 530 с.
2. Афанасьєва Л. В., Букрєєва І. В., Глебова Н. І., Глинська Л. Ф., Склярів Р. В., Цюрупа М. В., Чичановський І. О. Інноваційні соціологічні технології муніципальної політики: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ФОП Однорог Т. В., 2024. 126 с.
3. Балановський Я. М. Соціологія: організація емпіричного дослідження. Умань: Візаві, 2019. 470 с.
4. Богдан О. Що варто знати про соціологію і соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Київ: Дух і Літера, 2015. 380 с.
5. Гоблик В. В. Прикладна соціологія: логістика і методи дослідження: навчальний посібник. Мукачеве: РВВ МДУ, 2021. 108 с.
6. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності / [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи, С. Дембіцького. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 405 с.
7. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження: навчальний посібник. Київ: Наук. думка, 2016. 232 с.
8. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
9. Сальнікова С. А. Вибірка у соціологічному дослідженні: підручник. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 252 с.
10. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / за заг. ред. Н. Костенко, К. Батаєвої, В. Іванова. Київ: Кондор, 2018. 256 с.
11. King N. et al. Interviews in Qualitative Research. Second Edition. Sage Publications, 2019.
12. Merriam S. B. Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation. San Francisco: Jossey-Bass, 2016.

Допоміжна література

13. Досвід Cedos: соціальні дослідження для суспільних трансформацій. Київ: Аналітичний центр Cedos, 2021. 120 с.
14. Коблянська І., Костецька І. Сприяння розвитку емпіричних академічних досліджень в Україні: навчально-методичні матеріали. 2023. 124 с.
15. Кодекс професійної етики соціолога. Затверджений П'ятим з'їздом Соціологічної асоціації України. 20 травня 2004 року. Київ. [Електронний ресурс]. URL: http://megalib.com.ua/content/2833_Kodeks_profesiinoi_etiki_sociologa.html
16. Любчук В. В. Якісні методи в соціологічних дослідженнях: методичні рекомендації для здобувачів освіти спеціальності «Соціологія». Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057814.pdf>
17. Соціологія: хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т. 1. Львів: Львів ДУВС, 2019. [Електронний ресурс]. URL: [http://dspace.lvduvs.edu.ua/...](http://dspace.lvduvs.edu.ua/)
18. Соціологія: терміни і поняття. Навчальний словник-довідник / Заг. ред. В. М. Пічі. Львів: Новий світ-2000, 2018. 658 с.
19. Паніотто В. Майбутнє методів соціологічних досліджень. Соціологія майбутнього і майбутнє соціології в XXI столітті. Матеріали XII Міжнародних соціологічних читань пам'яті Наталії Паніної та Мирослава Поповича / За наук. ред. Є. І. Головахи, О. О. Максименко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. С. 49–65.
20. Панченко Л. Ф. До питання використання кількісних методів у дослідженнях конфліктів. Вісник НТУ України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. 2018. № 3 (39). С. 21–27.
21. Переверзев О. С. Сучасні практики використання новітніх неопитувальних методів збору даних у соціології. Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки. 2017. Т. 196. С. 19–24.
22. Профатілова Л. Г. Можливості застосування комп'ютерних програм для аналізу якісних даних. IV Конгрес САУ «Трансформація соціальних інститутів в інформаційному суспільстві». Тези доповідей. Харків, 28–29 жовтня 2021 р. С. 498–500.
23. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.
24. Strijker D., Bosworth G., Bouter G. Research methods in rural studies: Qualitative, quantitative and mixed methods. Journal of Rural Studies. 2020. Vol. 78. P. 262–270. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.06.007>.

Електронні ресурси

1. Архів журналу «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» [Електронний ресурс]. URL: <http://stmm.in.ua/archive/>.
2. Інститут соціології НАН України [Електронний ресурс]. URL: <http://i-soc.com.ua/>
3. Бекешкіна І. Е. *Підготовка підсумкових документів за результатами соціологічних досліджень* [Електронний ресурс]. URL: <http://library.socosvita.kiev.ua/nmk/131.pdf>
4. Київський міжнародний інститут соціології [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
5. Соціологічна асоціація України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>
6. Соціологічна група «Рейтинг» [Електронний ресурс]. URL: <http://ratinggroup.ua/>
7. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн-курс на платформі Prometheus [Електронний ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
8. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка [Електронний ресурс]. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
9. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва [Електронний ресурс]. URL: <https://dif.org.ua/>
10. Центр Разумкова [Електронний ресурс]. URL: <http://razumkov.org.ua/>
11. Центр «Соціальний моніторинг» [Електронний ресурс]. URL: <https://smc.org.ua>

12. International Sociology: SAGE Journals [Електронний ресурс]. URL: <https://journals.sagepub.com/home/iss>
13. Social Research Methods and Design (29 навчальних відео) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLIrEzjoHKvxaX8zZuFUSAi4jdukeexwx>
14. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень [Електронний ресурс]. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
15. Sociology - Strategy Videos (7 навчальних відео) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLYSuG-KZy7JAX8zBJxvvn2N55WpAN02>
16. dfn.mdpu.org.ua. [Електронний ресурс]. URL: <http://dfn.mdpu.org.ua/>.
17. eprints.mdpu.org.ua. [Електронний ресурс]. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/>.
18. Бібліотека МДПУ. [Електронний ресурс]. URL: <http://library.mdpu.org.ua/>.
19. Веб-ресурс МДПУ. [Електронний ресурс]. URL: <http://ver.mdpu.org.ua/>.

Нормативно-правові документи: <https://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-sotsiologiyi/normatyvno-pravova-baza/>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Афанасьєва Л.В., Букрєєва І.В., Глебова Н.І., Глинська Л.Ф., Семікін М.О., Складаров Р.В., Цюрупа М.В, Чичановський І.О. Методологія та методи збору, аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації. навчально-методичний посібник. м.Запоріжжя, ФОП Однорог Т.В., 2024 р. 530 с.
2. Афанасьєва Л.В., Букрєєва І.В. Глебова Н.І., Глинська Л.Ф., Складаров Р.В., Цюрупа М.В, Чичановський І.О. Інноваційні соціологічні технології муніципальної політики. Навчально-методичний посібник. м.Запоріжжя, ФОП Однорог Т.В., 2024 р. 126 с.
3. Соціологічні маркери інтеркультурного картування Мелітополя / авт. колектив: Л. Афанасьєва, А. Орлов [ті ін.]; за заг. ред. Л. Афанасьєвої. Мелітополь, 2020. – 63 с.
4. Стратегічна дорожня карта щодо впровадження політики «Місто, що навчається» / авт. колектив: Л. Афанасьєва, І. Єфименко, А. Орлов та ін.; за заг. ред. Л. Афанасьєвої. Мелітополь: РА Wizard, 2018. – 60 с.
5. Підготовка підсумкових документів дослідження. Навчально-методичний посібник /уклад.: Афанасьєва Л.В., Букрєєва І.В., Глебова Н.І., Глинська Л.Ф. Мелітополь, 2019. 138 С.
6. Звіт за результатами контент-аналізу, фокус-групових дискусій та глибинних інтерв'ю в рамках реалізації проекту за підтримки Ради Європи «Етнічні спільноти і спільність: запорука громадської активності та довіри». Мелітопольська міська рада, Центр соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Мелітополь. Запоріжжя, 2023, 114 с. <https://fsusgum.mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/zvit-proyekt-kontent-fokus-grupy.pdf>
7. Звіт результатів соціологічного дослідження «Дім там, де ми разом» в рамках Проєкту РЄ «Підтримка реформування законодавчої бази щодо національних меншин та зміцнення стійкості національних меншин і ромів в Україні», Київ. Запоріжжя, 2024 р., 72 с. <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1J0RM0jBgcx1607bS0anZeVymAQIEUwa9>
8. Afanasieva, L., Bukrieieva, I., Glyns'ka, L., Orlov, A., & Hlebova, N. Intercultural City in the Context of a Polyethnic Community Governing. Journal of History Culture and Art Research, (ISSN: 2147-0626). Vol. 9, No. 2, June 2020, с. 195-206. (Web of Science)
9. L Afanasieva, I Bukrieieva, N Hlebova, L Glyns' ka, Semikin, M. Family roles of roma and ways to overcome its socio-cultural isolation. Journal of History Culture and Art Research (ISSN: 2147-0626). Vol. 9, No. 3, September 2020, с. 288-296. (Web of Science)
10. Afanasieva, L., Bukrieieva, I., Glyns'ka, L., Hlebova, N., Oleksenko, R. Sociocultural integration of meskhetian turks in the context of inter-ethnic cooperation. Amazonia. Investiga. (ISSN 2322-6307). Volume 10 - Issue 38: 234-244 / February, 2021. (Web of Science)